

Verslag

Uitreiking Eisenhowerprijs 2017-2018

17 januari 2019, ProDemos, Den Haag

Spreker: Roberta Haar

Moderator & Jurylid: Alex Krijger & Anselm van der Peet

Op donderdag 17 januari 2019 organiseerden de Atlantische Commissie en de Jonge Atlantici een nieuwjaarsprogramma rondom de uitreiking van de Dwight D. Eisenhower-scriptieprijs 2017-2018. Dit jaar waren er vier kandidaten genomineerd voor de tweejaarlijkse scriptieprijs. De scriptie van Thijs Visser, getiteld *'Space Superiority: The United States Air Force and Challenge of Spaceflight, 1957-1963'*, werd uitgeroepen tot beste masterscriptie uit 2017-2018 over moderne trans-Atlantische betrekkingen. Voorafgaand gaf Roberta Haar (Universiteit Maastricht) een korte lezing over *'A New Congress: U.S. Foreign Policy after the 2018 Midterm Elections'*. Aansluitend volgde een feestelijke nieuwjaarsreceptie. De lezing, prijsuitreiking en nieuwjaarsreceptie vonden plaats in ProDemos, Den Haag en werd bijgewoond door 70 mensen.

Vice-voorzitter Alex Krijger opende de avond met een korte reflectie waarom samenkomen op bijeenkomsten van de Atlantische Commissie nou zo waardevol is. Geheel in thema van de nieuwjaarsreceptie blikte Krijger alvast vooruit op 2019 en benadrukte het belang van gedachte-uitwisseling over de trans-Atlantische waarden. "Het is voor ons allen de kunst om in dit veranderende geopolitieke tijdperk ook ruimte te maken om na te denken over de toekomst van de trans-Atlantische alliantie".

Het Amerikaanse buitenlandbeleid sinds de Midterms

Roberta Haar (hoogleraar International Relations en American Foreign Policy, Universiteit Maastricht) startte het programma met een korte lezing getiteld *A New Congress: U.S. Foreign Policy after the 2019 Midterm Elections*. Voordat Haar de diepte in duikt neemt ze een stap terug naar de effecten en de dynamiek van de verkiezingen in 2016, toen Donald Trump werd verkozen tot 45^e president van de Verenigde States. Hier werd duidelijk dat de uitkomst van de verkiezingen gezien werd als "presidentially defined by its rejection of establishment candidates and its electorates embrace of insurgents". Maar wat zijn de gevolgen van de Trump regering? En hoe zichtbaar is de Amerikaanse ontevredenheid jegens Trump? Volgens Roberta Haar zijn er drie directe consequenties van zijn presidentschap: 1.) dat het Witte Huis buiten het domein van 'normaal presidentieel gedrag' opereert, 2.) dat bondgenoten niet weten wat ze aan moeten met *Trumpism*, zijn naïviteit en onwetendheid, en 3.) de afname van Amerikaanse soft power.

Roberta Haar baseerde zich voor haar eigen onderzoek op de geleerde Martin Laffin. Hij deed onderzoek naar het presidentschap van G.W. Bush. Bush vestigde een *'contractor presidency strategy'*, wat volgens Laffin niet resulteerde in betere beleidsuitkomsten. Roberta Haar zag een verband tussen de (mislukte) contractor strategie die Bush toepaste met het beleid van Donald Trump. Net als G.W. Bush, heeft ook Trump grote ondernemers met relevante beleidsexpertise aangesteld, zoals Jim Mattis en John Kelly. Voor beide presidenten pakte dit volgens Roberta Haar niet goed uit.

Tot slot meldt Haar dat de Amerikaanse midterms van 2018 pijnlijk duidelijk maakte dat er geen verandering is te zien in het buitenlands beleid van Trump sinds het begin van zijn termijn. Dit komt onder andere door de bevestigde breuk in het Amerikaanse electoraat, die nog groter is dan in 2016, het feit dat het nieuwe Congres allianties meer zal waarderen en sceptisch blijft tegenover Rusland, én zo sluit Roberta Haar af: "dat de Democraten niet zullen optreden als de grote 'controleur' van het buitenlandse beleid van Trump, tenzij de Republikeinen daarmee instemmen". Daarnaast valt het nog te bezien of de Democraten in staat zullen zijn een kritiek te formuleren die resoneert met hun kiezers.

Dwight D. Eisenhower-scriptieprijs 2017-2018

Anselm van der Peet (Nederlands Instituut voor Nederlandse Historie en tevens jurylid) leidde de prijsuitreiking in met een kleine achtergrond. De Dwight D. Eisenhower-scriptie prijs, vernoemd naar de Amerikaanse president die met name belangstelling had voor nauwe trans-Atlantische banden, bestaat sinds 2014 en is gericht op Master studenten die een excellente Engelstalige scriptie over trans-Atlantische betrekkingen weten te schrijven. De winnaar van dit jaar mag zich verheugen op een gepubliceerde samenvatting in het tijdschrift *Atlantisch Perspectief*, evenals een automatische deelname aan het Studium Generale-programma van de Atlantische Commissie.

De jury bestond dit jaar uit: Bram Boxhoorn, Rene Cuperus, Maarten Katsman en bovengenoemde, Anselm van der Peet. Gezamenlijk beoordeelden zij vier kandidaten. Dit waren Jeroen Wittgen van de Nederlandse Defensie Academie met zijn scriptie *European Burden Sharing in Counter-Piracy Operations*, Waseh Noerzay van de Universiteit Utrecht met *American Exceptionalism During the Afghan Soviet War 1979-1989* en Tijmen Dalhuijsen van de Universiteit Utrecht met *The United States and Iraq: From enemies to friends and back, ten years of US-Iraqi relationship 1983-1993* en de uiteindelijke winnaar Thijs Visser.

Space Supriority

Thijs Visser, afgestudeerd Masterstudent Geschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam, heeft met zijn scriptie *Space Superiority: The United States Air Force and Challenge of Spaceflight, 1957-1963* de andere kandidaten achter zich gelaten.

"What would warfare in space look like?"

Visser onderzocht in zijn scriptie hoe en waarom de Amerikaanse luchtmacht een strategie voor ruimtevaart ontwikkelde en daarin ook de leidende positie in de wereld wilde innemen. In de jaren vijftig en zestig was 'de ruimte' namelijk een compleet nieuw gebied. De dreiging van de Sovjet Unie was voor de Verenigde Staten de voornaamste reden om met ruimtevaart en oorlogsvoering aan de slag te gaan. Het feit dat de Sovjet Unie alle mogelijke manieren aangreep om de vrije manier van leven te beïnvloeden beangstigde de Amerikanen dusdanig.

Om uit te zoeken hoe een eventuele oorlogsvoering in de ruimtevaart eruit zou zien maakte Thijs een vergelijking tussen oorlogsvoering in de ruimte en oorlogsvoering in de lucht tijdens de Eerste en

Tweede Wereldoorlog. Hij ontdekte dat dezelfde tactieken kunnen worden toegepast op beide soorten van oorlogsvoering of geweld. Ook suggereerde Visser dat ruimteoorlogsvoering zich op een vergelijkbare manier zou ontwikkelen als de Amerikaanse luchtmacht. Concluderend zegt Thijs Visser dat "de superioriteit van de ruimte en ruimtevaart een weerspiegeling van een ideologische manier van denken was, die mede gedomineerd werd door het gevoel superieur aan de Sovjet Unie te zijn".

Vissers actuele onderwerp en zijn nieuwe en originele bronnenonderzoek maken hem de welverdiende winnaar. Ook prijst de jury de originele wijze waarop Thijs Visser intellectuele geschiedenis koppelt aan hedendaags onderzoek. "Zijn scriptie is bijzonder actueel en draagt bij aan de Amerikaanse militaire geschiedenis", stelde Krijger.

Tot slot dankt Alex Krijger alle deelnemers en nodigt iedereen uit voor de borrel.

Eva de Nijs